

Ülevaade seirest gümnaasiumisse vastuvõtu tingimuste ja korra õiguspärasuse ning asjakohasuse kohta

Hille Voolaid, Haridus- ja Teadusministeeriumi välishindamisosakonna asejuhataja

Haridus- ja Teadusministeerium viis 18.12.2017–18.01.2018 läbi seire gümnaasiumisse vastuvõtu tingimuste ja korra õiguspärasuse ning asjakohasuse üle.

Seire läbiviimise põhjuseks oli asjaolu, et gümnaasiumisse oli kahe viimase õppeaasta võrdluses võetud vastu üha enam põhikooli puudulike teadmiste ja oskustega lõpetanud õpilasi (38 õppeasutusse 2016. a-l 27, 2017. a-l 48 õpilast). See võib tähendada riski, et õpilased ei ole valmis gümnaasiumi õppekaval õppimist alustama ning vajavad gümnaasiumi lõpetamiseks tõhusamat toetamist.

Seire eesmärk oli selgitada välja, kas gümnaasiumisse vastuvõtu tingimused ja kord on koolis õiguspärane ning kuidas toetatakse gümnaasiumisse puudulike hinnetega vastu võetud õpilaste arengut.

Seire tulemused

Õpilaste vastuvõtt

- Haridus- ja teadusministri 19.08.2010. a määruse nr 43 „Õpilase kooli vastuvõtmise üldised tingimused ja kord ning koolist väljaarvamise kord“ § 2 lõige 2 sätestab, et kool avalikustab kooli vastuvõtu tingimused ja korra kooli veebilehel.

Vastuvõtukord oli avalikustatud 31 õppeasutuse veebilehel, kättesaadav ei olnud seitsme õppeasutuse veebilehel.

- Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 27 lõike 5 kohaselt valmistab kooli vastuvõtu tingimuste ja korra eelnõu ette kooli direktor ning see esitatakse enne kehtestamist hoolekogule arvamuse andmiseks.

Vastuvõtukord oli kehtestatud õiguspäraselt 36 õppeasutuses. Ühes koolis ei olnud nõukogu andnud oma arvamust ning korda ei olnud kehtestanud ei direktor ega pidaja, ühes koolis kehtestati kord seire läbiviimise ajal.

- Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse § 27 lõige 3 kehtestab, et gümnaasiumi vastuvõtmise eeldus on põhiharidus või sellele vastav välisriigis omandatud haridus. Kõigil on võrdne õigus konkureerida gümnaasiumi astumiseks. Gümnaasiumi vastuvõtmisel võib hinnata isiku teadmisi ja oskusi, kuid vastuvõtutingimused peavad põhinema objektiivsetel ja eelnevalt avalikustatud kriteeriumidel.

Gümnaasiumisse vastuvõtu kord oli kooskõlas õigusaktides sätestatuga 37 õppeasutuses, ühes õppeasutuses sisaldas kord vaid tingimusi, vastuvõtukord puudus.

17 kooli vastuvõtutingimustes oli sätestatud, et puudulike hinnetega õpilasi vastu ei võeta, kuid tegelikult võeti. Koolijuhid põhjendasid puudulike hinnetega õpilaste vastuvõttu sellega, et vastuvõtukatsete ajal ei olnud teada, et õpilasel võib tulla põhikooli lõputunnistusele puudulik hinne.

Gümnaasiumisse vastu võetud õpilaste arengu toetamine

Õppeasutustest küsiti täiendavalt, milliseid tugimeetmeid on rakendatud õpilastele, kelle lõputunnistusel oli puudulik hinne.

75 õpilasest toetati 67 õpilast: 4 õpilasele oli rakendatud täiendavat õpiabitundi; 4 õpilasele individuaalset õppekava; 42 õpilasele aineõpetaja konsultatsioone; 17 õpilasele muid toetusmeetmeid, nt õppenõustaja, psühholoogi teenust.

Õpijõudlus

75 õpilasest 23 õpilasel olid gümnaasiumiosas puudulikud kursusehinded õppeaines, mille hinne põhikooli lõputunnistustel oli olnud puudulik.

Lõuna piirkonnas (Tartu- ja Jõgevamaa) lahkus gümnaasiumist puudulikega vastu võetud 13 õpilasest kuus.

Lääne piirkonnas (Pärnu-, Saare- ja Viljandimaa) lahkus üks õpilane, kaks õpilast jäid 10. klassis klassikursust kordama.

Põhja piirkonnas (Harju-, Rapla-, Lääne-, Hiiu- ja Järvamaa) lahkus üks õpilane koolist elukohavahetuse tõttu, kolm õpilast lahkusid omal soovil. Üks 2017. a-l vastu võetud õpilane seire ajal puudulikult hinnatud õppeaines ei osalenud, tema puhul kavandati vestlust vanematega ja arutelu õppenõukogus.

Ida piirkonnas (Ida- ja Lääne-Virumaa) lahkus üks õpilane koolist omal soovil, üks õpilane jäi 10. kl klassikursust kordama, üks arvati välja edasijõudmatuse kohta.

Kokkuvõte

- 38 koolist 17s oli vastuvõtukorras kehtestatud, et puudulike hinnetega õpilasi gümnaasiumisse vastu ei võeta, samal ajal oli tegelikult võetud vastu ka puudulike hinnetega õpilasi. Koolijuhtide selgituste kohaselt toimuvad gümnaasiumisse vastuvõtukatseted, testid või vestlused kevadel, mil pole veel teada, milliste hinnetega lõpetab õpilane põhikooli.
- Kolmandikul õpilastest, kes on võetud gümnaasiumisse vastu puuduliku hindega põhikooli lõputunnistusel, on raskusi õpijõudlusega gümnaasiumis.

- Enamlevinud õpiabina kasutatakse aineõpetaja konsultatsioone, väga vähe individuaalset lähenemist õpilase arengu toetamisel.

Soovitused õppeasutustele

- Vaadata üle vastuvõtutingimuste ja korra asjakohasus, et see oleks kooskõlas määruses kehtestatu ja koolis tegelikult toimuva vastuvõtuga.
- Mõelda läbi õpilastele rakendatavad tugimeetmed ning analüüsida süsteemselt rakendatavate tugimeetmete tõhusust ja mõjusust.